herpy

AGAMER

Grøn vandagam

Physignathus cocincinus

Physignathus cocincinus er en stor, grøn og semi-akvatisk agam fra skovklædte vandløb i Sydøstasien. Den bliver op til ca. 90 cm, hvoraf over to tredjedele er hale. Arten er dagaktiv, klatrer og dykker og kræver et meget stort, højt og fugtigt terrarie med en dyb vanddel, stærk UVB og en varm solplads. En stor del af dyrene i handlen er vildfangne.

Familie: Agamidae Engelsk: Chinese Water Dragon Tidligere navn: *Dilophyrus mentager* Udgivet 16. november 2026

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**70-90 cm** total længde inkl. hale
Vægt	**250-600 g**
Levetid	**10-15 år**
Aktiv	**Dag**
Levevis	**Træboende og semi-akvatisk**
Biotop	**Regnskov og vådområde**
Sværhedsgrad	**Erfaren**

PASNING

Min. terrarie	**180 × 90 × 180 cm** L × B × H til 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**25-30 °C**
Hotspot	**35-40 °C**
Temperatur, nat	**21-24 °C**
Luftfugtighed	**60-80 %**
Vand	**Vanddel** dybde 15-30 cm
UVB	**Nødvendig** Ferguson-zone 3
Kost	**Insekter, planter og hvirveldyr**
Holdes	**Enkeltvis eller parvis**

AVL

Formering	**Æglæggende**
Kuldstørrelse	**5-18 æg**
Inkubation	**60-75 dage** ved 29-31 °C

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Appendiks II**
EU-bilag	**Bilag B**
IUCN	**Sårbar (VU)**

Arten står på CITES liste II og i EU's bilag B. Handel over EU's grænse kræver CITES-papirer, og dyrets lovlige oprindelse skal kunne dokumenteres, så få papirer med ved køb. Ingen agamer står på den danske liste over dyr, som private ikke må holde (bekendtgørelse nr. 1261 af 17.11.2015). Spørg Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø ved tvivl.

Om arten

Physignathus cocincinus er en kraftig, sammentrykt øgle med lange, muskuløse ben og fem skarpe klør på hver fod. Halen er meget lang og udgør over 70 % af den samlede længde. Hannerne bliver op til ca. 90 cm og vejer op til ca. 600 g, mens hunnerne er mindre og højst vejer ca. 250 g.

Grundfarven er klart grøn, ofte med turkis eller blå skær. Halen er ringet i grønt og brunt. Unge dyr har skrå grønne eller turkise striber, som blegner med alderen. Stressede dyr bliver brune eller grålige. Hannen har en høj, buet nakkekam, en lavere kam ved halens rod, et stort, trekantet hoved og hævede kinder med lyse, knudrede skæl, og struben er gul, orange, blå eller lyserød. Hunnen har mindre hoved, lavere kam og lys strube. Hannens lårporer er tydelige; hos hunnen er de kun svage fordybninger.

Slægten *Physignathus* rummer i dag kun denne ene art. *Intellagama lesueurii* blev tidligere regnet til samme slægt, fordi de to arter ligner hinanden meget i bygning og levevis. Navnet cocincinus er en latinisering af Cochinchina, et gammelt navn for det sydlige Vietnam.

Arten er populær, men ikke let at holde. En stor del af de dyr, der eksporteres, er vildfangne, og de ankommer ofte stressede, afmagrede og med skader på snuden. Dyr fra europæisk opdræt er langt at foretrække.

Læs mere: Køb af dyr: opdræt, vildfang og transport

Udbredelse og levested

Physignathus cocincinus lever i det sydlige Kina (Guangdong, Guangxi og Yunnan) og på det sydøstasiatiske fastland: Vietnam, Laos, Cambodja og det østlige Thailand. Forekomst i Myanmar er ikke bekræftet.

Arten er indført i Hongkong og Taiwan, formentlig med udsatte kæledyr, og har ynglende bestande der. De hører ikke til den oprindelige udbredelse. I store dele af det oprindelige område er bestandene gået kraftigt tilbage i de seneste årtier på grund af jagt for kødets skyld, fangst til kæledyrshandlen og tab af skov langs vandløbene.

> **Oprindelig udbredelse:** Kina, Vietnam, Laos, Cambodja og Thailand.

LEVESTED

Physignathus cocincinus lever i tæt, stedsegrøn skov langs ferske vandløb i et fugtigt klima med milde årstider. Den findes fra ca. 50 til ca. 820 m over havet, men bliver langt sjældnere over ca. 270 m. Luftfugtigheden ligger typisk på 40-80 % og temperaturen på 27-32 °C.

Dyrene er dagaktive og søger føde inden for små territorier om morgenen og midt på dagen. De sover om natten på grene ud over vandet og soler sig på sten og grene. Bliver de forstyrret, springer de i vandet og svømmer væk eller bliver under vandet i op til halvanden time. Hannerne forsvarer territorier og er meget aggressive over for andre hanner.

I naturen består føden mest af smådyr som termitter, myrer, græshopper, fårekyllinger, regnorme, edderkopper og snegle, suppleret med insektlarver, små hvirveldyr og en smule plantemateriale.

Læs mere: Luftfugtighed, sprøjtning og ventilation Læs mere: Foderdyr: hold og avl

Pasning

TERRARIET

Et enkelt voksent dyr skal have et terrarie på mindst 180 × 90 × 180 cm (længde × bredde × højde). Arten er stor og aktiv, klatrer og svømmer, og i et mindre terrarie bliver den stresset og skader sig. Så stort et terrarie skal som regel bygges specielt.

Glas er et dårligt valg. Dyrene opfatter ikke glas som en forhindring, løber ind i det og gnider snuden mod ruden, og skaderne kan give infektion, mundbetændelse og tab af kæbeknogle. Vælg tætte sider af træ eller plade og ventilation foroven og forneden, og dæk eventuelle glasflader til forneden, så dyret ikke kan se igennem.

Terrariet skal have en dyb vanddel (se nedenfor), mange stabile grene i forskellige højder og vinkler, en bred solplads højt oppe og masser af løv at gemme sig i. Brug robuste planter, fx *Epipremnum* og *Ficus*, eller kunstige planter; levende planter bliver ofte trådt ned.

Bunden skal holde på fugten og være blød: jord uden gødning eller kokosfibre med et lag løv ovenpå. Lav den mindst 10 cm dyb, og skift den helt hver 3.-4. måned. Fjern afføring dagligt.

Unger kan gå i et mindre terrarie en kort tid, men de vokser hurtigt, så skift i god tid.

Læs mere: Varme og temperatur Læs mere: Typiske sygdomme og tegn på sygdom

TEMPERATUR

Solpladsen skal være 35-40 °C, målt med et digitalt termometer på selve grenen. Angivelserne svinger fra ca. 32 til ca. 50 °C, og unger klarer sig bedst i den lave ende. Luften i den kølige ende skal være 25-28 °C. Brug halogenspots eller varmepærer over grenen, og dæk dem med net, så dyret ikke kan brænde sig. Varmesten må ikke bruges.

Om natten slukkes alt lys, men temperaturen må ikke falde under 21 °C. Kolde nætter gør dyrene sløve, får dem til at æde dårligt og øger risikoen for luftvejsinfektion. Er rummet koldt, bruges en varmeplade eller et keramisk varmelegeme, der ikke lyser, styret af en termostat.

LUFTFUGTIGHED OG VAND

Luftfugtigheden skal være 60-80 %, højest om morgenen (ca. 75-80 %) og lavere om aftenen (ca. 50-60 %). Det klares med 1-2 daglige sprøjtninger eller et automatisk regnanlæg, en fugtig bund og en stor vanddel. Mål med et digitalt hygrometer midt i terrariet.

Dyrene drikker af vanddelen og af dråber på blade og vægge. God ventilation er vigtig, så fugten ikke bliver stående.

VAND OG VANDKVALITET

Vanddelen skal være så stor, at dyret kan dykke og svømme: mindst 15 cm dyb, gerne mere, og den skal dække en tredjedel til halvdelen af bunden. Arten kan ligge længe under vand og sover undertiden i vandet. Sørg for, at dyret let kan komme op, fx ad sten eller en skråning.

Dyrene skider ofte i vandet, så det skal skiftes mindst én gang om ugen og oftere, når det er beskidt. Skrub vanddelen med et desinfektionsmiddel, der er sikkert for dyr, før den fyldes igen. En pumpe med slange gør det lettere. Vandet kan have rumtemperatur.

LYS OG UVB

Arten er dagaktiv og skal have stærk UVB svarende til Ferguson-zone 3. Brug et T5 HO-rør på 10-12 % UVB i et reflekterende armatur på samme side som varmelamperne. Sidder røret over net, skal solgrenen være ca. 30 cm under det; sidder det inde i terrariet, ca. 45-50 cm under. Skift røret efter 6-12 måneder.

En ekstra lampe med dagslysspektrum (ca. 6.500 K) giver mere lys og hjælper planterne. Lyset er tændt ca. 11 timer om dagen om vinteren og ca. 13 timer om sommeren og slukkes helt om natten. Plantelys giver ingen UVB.

Læs mere: Lys og UVB

FODER

Physignathus cocincinus er altædende, men lever mest af insekter. Unge dyr æder næsten kun insekter, og med alderen kommer der flere planter til.

- Unger under 3 måneder: små fårekyllinger hver dag.
- Unge dyr under ca. 40 cm: insekter og salat hver anden dag.
- Voksne: insekter hver 3.-5. dag og salat dagligt.

Giv så mange insekter, som dyret æder på omkring 5 minutter. Brug fårekyllinger, græshopper, kakerlakker (fx dubiakakerlakker), silkeorme, regnorme, larver af tobakssværmer og kæmpemelorm, og opdrættede snegle. Nyfødte mus, levendefødende fisk og frugt er lejlighedsvise godbidder. Grønt er fx sennepsblade, grønkål, mælkebøtte, rucola, pak choi og kaktusblade.

Arten er meget aktiv og har svært ved at holde vægten, så foderet skal være rigeligt og varieret. Insekterne skal have fået godt foder, før de gives. Støv dem let med et kalktilskud med vitaminer; det gør ikke noget at springe en gang over.

Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

ADFÆRD OG HÅNDTERING

Physignathus cocincinus er sky og stressfølsom, især vildfangne dyr. Lad et nyt dyr falde til uden håndtering, og begynd derefter at give foder fra en pincet, så dyret kommer hen til dig. Tag aldrig fat ovenfra; løft dyret nedefra, og støt så meget af kroppen som muligt. Kløerne er skarpe, så handsker er en fordel.

De fleste dyr vil helst være i fred, men nogle vænner sig til kontakt. Truede dyr slår med halen eller flygter og kan bide.

Hanner skal holdes hver for sig. En han og en hun kan gå sammen, men også hunner kan være aggressive, især ved fodring. Et dyr, der ikke æder eller soler sig, bliver ofte holdt nede af et andet. Flere dyr kræver et meget større terrarie med flere solpladser, til en trio mindst 180 × 180 cm i bundmål. Enkeltvis er det sikreste.

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Hannen har større hoved, kraftigere nakkekam og hævede kinder med lyse, knudrede skæl, mens hunnen er slankere og har mindre kam. Kønnet kan ses hos halvvoksne dyr. Dyrene bliver kønsmodne inden for det første leveår.

Avl bør overlades til erfarne holdere, fordi hunnen let bliver udmattet.

PARRING

Under gode forhold kan arten yngle hele året, og en hun kan lægge et kuld hver eller hver anden måned. Det tærer hårdt på hende: Kalk og fedt går til æggene, og hun kan få knoglesygdom og problemer med æglægningen. Adskil derfor dyrene mellem kuldene, så hunnen kan komme sig og tage på.

Hannen er voldsom under parringen og kan skade hunnens kam og nakke, så sårene skal have tid til at hele. En hun, der går alene, kan også lægge æg, og arten er den eneste agam, hvor jomfrufødsel er påvist: Enkelte æg fra en hun uden han har givet levedygtige unger.

ÆGLÆGNING OG KULD

Et kuld er på 5-18 æg, oftest 10-18. Hunnen lægger nødigt æg, når hannen er i nærheden, fordi han opfatter hendes løftede hale som en invitation og forsøger at parre sig. Flyt derfor en drægtig hun til en særskilt kasse med 15-30 cm varm, fugtig jord, hvor hun kan grave i timevis, før hun vælger et sted.

I naturen lægges æggene i sandede flodbredder sidst i den tørre vinter.

INKUBATION

Grav æggene forsigtigt op efter lægningen, og læg dem i fugtig vermiculit, så den øverste halvdel af ægget er fri. Temperaturen skal være stabil på 29-31 °C og luftfugtigheden 70-80 %. Under 65 % kan æggene falde sammen, og svingende temperatur giver misdannelser og døde unger.

Æggene klækker efter ca. 60-75 dage.

OPDRÆT AF UNGER

Nyklækkede unger måler ca. 5 cm fra snude til gat og op til ca. 20 cm i alt og kan løbe med det samme. Lad dem blive i rugemaskinen omkring en time, så de optager resten af blommen. De begynder at æde efter ca. tre dage.

Hold ungerne i et fugtigt, varmt terrarie med solplads, UVB, vanddel og mange skjul. Giv små fårekyllinger dagligt, støvet med kalk. De vokser kraftigt mellem 5 måneder og 1 år. Unger kan gå sammen i begyndelsen, men skal skilles ad, hvis de bliver aggressive.

Sundhed og typiske fejl

De fleste sygdomme skyldes fejl i pasningen. Typiske problemer er:

- Skader på snude og kæbe, når dyret løber ind i glas eller bor i et for lille terrarie. De kan give mundbetændelse og tab af kæbeknogle.
- Metabolisk knoglesygdom ved for lidt UVB, kalk og varme.
- Luftvejsinfektion ved for lave temperaturer og stress.
- Indvoldsparasitter, især hos vildfangne dyr. Få en afføringsprøve undersøgt, når dyret er nyt.
- Bylder efter skader og bid.
- Hos hunner: æg, der ikke bliver lagt, og æggestokke, hvor modne æg bliver siddende uden at løsne sig (follikelstase). Det er en af de hyppigste kønssygdomme hos arten og kræver som regel operation. Tegn er manglende appetit, sløvhed og en udspilet bug.
- Afmagring hos hunner, der lægger for ofte.

Gå til en dyrlæge med krybdyrerfaring, hvis dyret holder op med at æde, har hævelser i kæbe eller ben, besværet vejrtrækning eller sår, der ikke heler.

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.